

Серажим В.И.

к.э.н., доцент НТУУ «КПИ»

Балюк Е.Ю.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ УКРАИНЫ

В работе раскрыты концептуальные основы внешнеэкономической стратегии через основополагающие принципы внешнеэкономических связей Украины. Доказано, что внешнеэкономические связи Украины постоянно и неуклонно трансформируются в рыночный режим функционирования, обеспечивая органическое включение хозяйственной системы страны в международное разделение труда.

Ключевые слова: внешнеэкономическая стратегия, экспортный сектор, либерализация импорта.

Serajum V.I.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

Baliuk E.J.

student FMM NTUU «KPI»

CONCEPTUAL BASES OF EXTERNAL ECONOMIC STRATEGY OF UKRAINE

Conceptual bases of external economic strategy are in-process exposed through fundamental principles of external economic connections of Ukraine. It is well-proven that external economic connections Ukraine constantly and steadily transformed in the market mode of functioning, providing the organic plugging of the economic system of country in the international division of labor.

Keywords: external economic strategy, export sector, liberalization of import

Шашина М.В.

к.е.н., доцент НТУУ «КПИ»

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

В статті обґрунтовано фактори, які є визначальними при здійсненні державного регулювання суспільним сектором. Особливий акцент зроблено на сфері охорони здоров'я як однієї із визначальних рівня ефективності державного регулювання.

Ключові слова: державне регулювання, суспільний сектор, суспільне благо, охорона здоров'я.

Вступ. В умовах ринку і демократії держави покликано обслуговувати цивільне суспільство і з погляду економічної теорії виступає по суті, як допоміжний інструмент реалізації переваг рядових громадян. Соціально-економічна політика не може орієнтуватися на які-небудь міжособистісні, вищі цілі чи раціональні потреби. В силу безконтрольованості держави, суспільства, державний сектор за кордоном прийнято називати суспільним. Державний сектор економіки включає в себе виробництво товарів та послуг, які відносяться до провалів ринку, тобто це виробництво так званих суспільних товарів та послуг, які не забезпечуються ринковою економікою в силу їх нерентабельності, суспільного споживання (оборона, державна безпека та ін.). Такі товари відносяться до соціального сектору економіки, або до так званої соціальної інфраструктури. Відкритими залишаються питання формування пріоритетів щодо надання суспільних благ, та факторів, які їх визначають.

Результати дослідження. Беззаперечним є факт, що головною метою соціально-економічного розвитку кожної країни є збереження здоров'я людини, попередження розвитку хвороб та інвалідності, оскільки у системі людських цінностей здоров'я має особливе значення – при його втраті або суттєвому погіршенні все інше втрачає свій сенс. Здоров'я громадян значною мірою впливає на процеси і результати економічного, соціального і культурного розвитку країни, демографічну ситуацію і стан національної безпеки, є важливим соціальним критерієм рівня розвитку і благополуччя суспільства.

Охорону здоров'я згідно з положеннями сучасної економічної теорії [1; 2; 3] відносять до суспільних благ. Як справедливо зазначає в своїх працях Длугопольський О.В. [4; 5], охорону здоров'я потрібно, однак, розглядати як недосконале суспільне благо, що пов'язано з декількома фактами:

– існують певні обмеження у використанні цього блага. Наприклад, медичний заклад може бути розташований надто далеко від певних груп пацієнтів, які проживають у віддалених районах і не завжди готові долати значні відстані для отримання якісної медичної допомоги (географічний фактор), або ж в умовах браку бюджетного фінансування чи специфіки медичної допомоги існує необхідність оплати медичних послуг за рахунок пацієнта (фактор платоспроможності);

– досягнення межі потужностей – переповнення клінік – може сприяти зниженню якості медичних послуг;

– на ринку медичних послуг існує асиметрія інформації, що не дозволяє пацієнтам як споживачам медичної допомоги адекватно реагувати на ціну наданих послуг у сфері охорони здоров'я.

З огляду на такі характеристики охорони здоров'я, у забезпеченні її ефективного розвитку важко переоцінити роль державного регулювання суспільного сектору на основі розподілу фінансових потоків в державі. Саме за рахунок цього джерела формуються бюджети сфери охорони здоров'я в більшості розвинених країн світу див табл. 1.

Однак визначення адекватної політики і механізмів державного фінансування в сфері охорони здоров'я – надзвичайно складне завдання, яке постає перед урядами усіх країн без винятку. Зазвичай економічна теорія розглядає здорову робочу силу як каталізатор економічного зростання.

Сучасна «економічна людина» виступає як виробник усієї сукупності матеріальних і духовних благ, носій усіх відтворювальних видів діяльності, творець «другої природи» і усе більш свідомий суб'єкт глобальних екологічних процесів, носій індивідуальних і колективних цілей і засобів науково-технічного, економічного, духовного і соціального розвитку, регулятор його напрямків і пріоритетів. Людина залишається втіленням економічних інтересів, стимулів і критеріїв розвитку [12].

Таблиця 1

Макроекономічна роль сфери охорони здоров'я в розрізі країн світу

Країни	Витрати на охорону здоров'я у % до ВВП					Державні витрати на охорону здоров'я у % до загальних витрат на охорону здоров'я					Державні витрати на охорону здоров'я у % до загальних державних витрат				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Британія	7,6	7,7	7,9	8,0	8,2	83,4	85,5	86,3	86,9	87,3	15,2	15,4	15,9	15,8	16,3
Франція	10,5	11,0	11,1	11,1	11,0	79,6	79,5	79,5	79,9	79,7	15,9	16,3	16,5	16,6	16,7
Росія	6,0	5,6	5,2	5,2	5,3	59,0	58,8	59,6	62,0	63,2	9,5	9,4	9,7	10,1	10,8
Україна	6,3	6,8	6,5	7,2	6,9	55,5	56,2	56,8	51,2	55,4	9,4	9,9	8,9	8,4	8,8
Японія	8,0	8,1	8,0	8,2	8,1	81,5	81,5	81,7	82,7	81,3	16,7	17,1	17,8	17,7	17,9

Складено за даними: [6, с.84]

Таким чином, нас повинна перш за все цікавити та частина економіки, яка і забезпечує досягнення головної мети. Людина є рушійною силою виробництва, але саме виробництво існує тільки через людину-споживача. Через зміни попиту вона виконує функцію об'єктивного і суб'єктивного регулятора народногосподарської пропорційності та якості продукції. Далі, людина виступає як носій якісно нових – перспективних потреб, що можуть бути матеріальними, духовними, соціальними. У цьому своєму прояві вона ініціює науково-технічний прогрес, розширює і збагачує його розуміння, обумовлює його необхідність, регулює його пріоритети. Нарешті, вона же є носієм економічних (відтворювальних) відносин, інтересів і стимулів, тобто «активним суб'єктом» господарського механізму. Тому визначимо предмет регулювання в економіці.

Нас цікавить сенс цього регулювання. Зміст як смисл існування людини рація її економічної діяльності, під якою треба розуміти безперервний розвиток усіх людських якостей, які забезпечать безперервний прогресуючий розвиток людства в цілому та окремої людини особисто. З нашої точки зору вирішальним ключовим елементом такого розвитку є зростання рівня якості

життя, що не може бути відокремлено від зростання можливостей вдосконалення людини та розширення її можливостей в усіх сферах діяльності.

Центральна ідея полягає в нерозривному внутрішньому зв'язку людського фактору з проблемами соціально-економічної ефективності сучасного етапу цивілізаційного розвитку. На рис.1 показана залежність економічної безпеки від соціальних чинників [7, с.45].

Опублікований Всесвітнім банком в 1997р. звіт про світовий розвиток являє собою спробу показати, яким чином будь-яка держава, незалежно від стартових умов, може підвищити свою ефективність і максимально виключити саму можливість від реалізації катастрофічних сценаріїв.

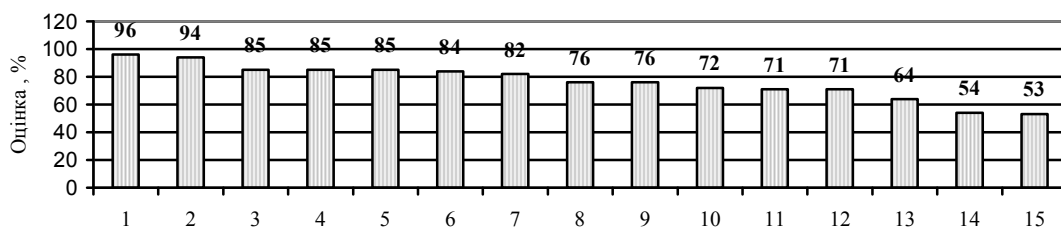

Рис.1. Оцінка вагомості соціальних загроз економічній безпеці

Примітка:

1. Низький рівень життя населення України, його постійний спад неефективність політики доходів
2. Руйнування трудового та Інтелектуального потенціалу країни, відсутність умов його збереження
3. Значне погіршення стану здоров'я населення, відсутність активної державної політики щодо його збереження
4. Поглиблення соціально-демографічної кризи, відсутність простого відтворення населення, скорочення тривалості життя, зростання смертності та захворюваності
5. Знецінення національної робочої сили, незабезпеченість її повноцінного відтворення
6. Втрата мотивації до продуктивної праці, недосконалість системи її оплати
- Посилення різкого розшарування суспільства за майновим та соціальним статусом
8. Відсутність середнього класу та умов його формування
9. Скорочення споживання населенням найважливіших продуктів харчування
10. Нерозвиненість системи соціального захисту працюючих
11. Зростання безробіття (офіційного і прихованого), скорочення попиту на робочу силу
12. Руйнування соціальної інфраструктури, галузей соціальної, медичної, медико-профілактичної сфер
13. Зростання кількості непрацюючих громадян у працездатному віці
14. Нерозвиненість соціально-трудових відносин між власником і працівником при приватизації
15. Підвищення ризику втрати життя та здоров'я на виробництві

Даний звіт про світовий розвиток дає класифікацію всього спектра функцій уряду, – від тих видів діяльності, які взагалі не здійснювалися б без

втручання держави, до тих, у яких держава відіграє визначальну роль по координації ринків або перерозподілу активів:

1) країни, де держава має низькі потенційні можливості, спочатку повинні зосередитися на здійсненні базових функцій: наданні таких класичних суспільних благ, як захист прав власності, макроекономічна стабільність, контроль над інфекційними захворюваннями, чистота води, безпечні дороги, а також захист знедолених.

2) крім згаданих базових послуг, є також такі функції середнього ступеня складності, як керування екстерналями (наприклад, забрудненням навколишнього середовища), регулювання діяльності монополій і надання соціального страхування (виплата пенсій, допомога з безробіття);

3) держави з високим потенціалом в змозі здійснювати більш активні й комплексні заходи й вирішувати проблеми відсутності ринків за допомогою координації [8, с.32].

Як вже зазначалось, одним із критеріїв здійснення державного регулювання суспільного сектору з метою надання суспільних благ є індекс людського розвитку (подано на рис.2).

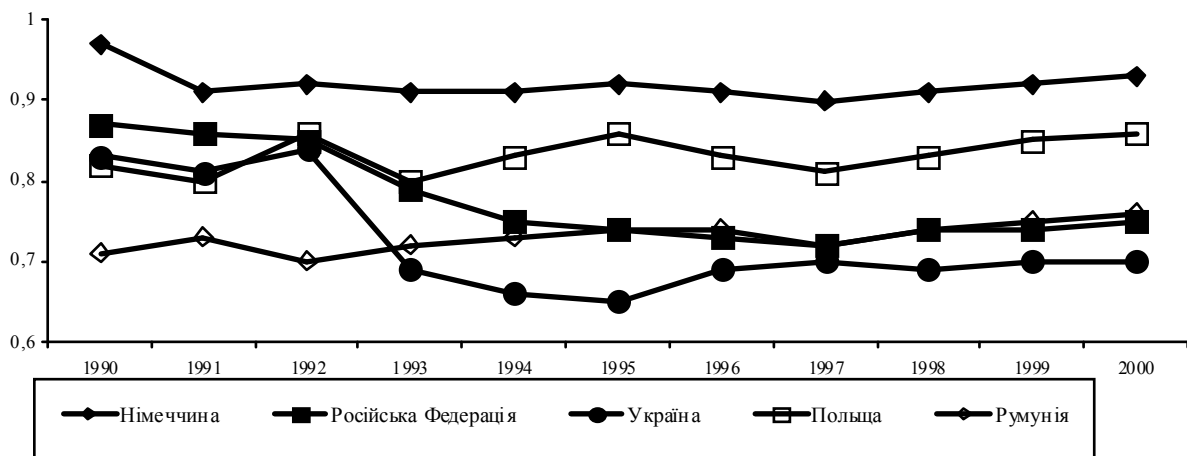

Рис.2. Графік індексу людського розвитку в деяких країнах, 1990–2000 рр.

Як показано на рис.2, в Україні держава не справляється навіть із базовими функціями по забезпеченню суспільними благами. При проведенні реформ у недавньому минулому основна увага приділялась їхнім економічним основам. Але соціальні й інституціональні (у тому числі юридичні) основи не менш важливі для запобігання соціального невдоволення й забезпечення стабільного розвитку.

Висновки В результаті проведеного дослідження, що розвиток людини, забезпечення її належного рівня життя та охорони здоров'я виступає одним із визначальних факторів, який характеризує результативність державного регулювання суспільного сектору економіки. З іншого боку повинна відбуватись переорієнтація основних цілей при наданні та виробництві суспільних благ, які повинні бути спрямовані на розвиток людини як основної рушійної сили інноваційного розвитку економіки.

Перелік посилань

1. Ахинов Г. А. Основы экономики общественного сектора : курс лекций / Г. А. Ахинов. – М. : ТЕИС, 2003. –148 с.
2. Государственное регулирование экономики : учебное пособие : ч. 2 / [под ред. Петрова А. Н.]. – СПб., 2000. –93 с.
3. Хеннеланд Г. Здоровье как международная политика – борьба с инфекционными заболеваниями в регионе Балтийского моря /Г. Хеннеланд, Л. Рове. – Режим доступа :www.epinorth.org.
4. Длугопольський О. В. Теорія економіки державного сектора : навчальний посібник / Длугопольський О. В. – К. : Професіонал, 2007. – 592 с.
5. Длугопольський О. В. Охорона здоров'я як суспільне благо та роль держави в його забезпеченні / О. В. Длугопольський // Галицький вісник. – 2008. – № 1 (16). – С. 116–121.
6. Мельник–Бантон О.П. Фінанси сфери охорони здоров'я в ХХІ столітті // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2009. – № 4 (47). – С. 82 – 90
- 7.Тархов П.В. Критерии государственного регулирования экономики: Монография. – Суми: ВВП»Мрія–1», 2005. – 268 с.
8. Государство в меняющемся мире [Всемирный банк. Отчет о мировом развитии – 1997. Краткое содержание] // Вопросы экономики. – 1997, №7. – с. 4–34

Шашина М.В.

к.э.н., доцент НТУУ «КПИ»

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОБЩЕСТВЕННОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

В статье обоснованно факторы, которые являются определяющий при осуществленные государственной регуляции общественным сектором. Особенный акцент сделан на сфере здравоохранения как одной из определяющих уровня эффективности государственной регуляции.

Ключевые слова: держвне регуляція, общественный сектор, общественна благо, здравоохранение.

Shashina M.V.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

PRESSURE ON GOVERNMENT REGULATION OF PUBLIC SECTOR

In the article grounded factors which are determining at carried out government control by a public sector. The special accent is done on the sphere of health protection as one of determining level of efficiency of government control.

Keywords: goverment adjusting, public sector, public blessing, health protection.
